

CHỮ THIỆN TRONG TAM GIÁO VÀ CAO ĐÀI GIÁO

Tóm tắt: Chính giáo nào xưa nay cũng hướng dẫn con người làm lành lánh dữ, tức là dạy con người biết tu đức và tạo phúc. Do đó, chữ Thiện trong các tôn giáo rất phong phú, nếu muốn khảo sát tỉ mỉ đòi hỏi phải có công trình nghiên cứu lâu dài. Bài viết này đề cập rất khái quát từ vài góc độ của chữ Thiện để suy gẫm lại một chủ đề rất xưa nhưng không bao giờ lỗi thời, đặc biệt trong thực trạng xã hội toàn cầu hiện nay với nhiều điều xấu ác diễn ra hầu như càng lúc càng trở nên khốc liệt, muôn hình vạn trạng, tràn lan rộng khắp.

Từ khóa: Chữ Thiện, Tam giáo, Cao Đài giáo.

1. Tam giáo dạy về chữ Thiện

Trong dòng đạo lý lâu đời của nhân loại, người xưa truyền dạy nhiều câu thâm thúy về chữ Thiện, cốt ý khuyên người đời biết làm lành (hành thiện) đừng gây tội ác (bất thiện).

Ở Trung Quốc thời cổ đại, bộ *Kinh Dịch* (chương VIII, câu 5) khuyên: “Người quân tử ở trong nhà nói ra điều thiện, ắt người ngoài ngàn dặm cũng hưởng ứng, huống chi người ở gần. Ở trong nhà nói ra điều không thiện, ắt người ngoài ngàn dặm cũng phản đối, huống chi người ở gần”¹.

Lời của Khổng Tử (551 - 479) dạy môn đệ hành thiện được chép lại trong bộ *Luận Ngữ* (chương XVI, câu 11) như sau: “Thấy việc thiện thì ráng làm như sợ mình không làm kịp, thấy việc không thiện thì rút tay lại như sợ thọc vào nước sôi”².

Đời nhà Hán, Lưu Bị (161 - 223) dạy con trai: “Chớ cho là điều ác nhỏ nhoi mà cứ làm, chớ cho là điều thiện nhỏ nhoi mà không làm”³.

Bậc hiền giả đời Tống là Thiệu Khang Tiết (1011 - 1077) phân tích: “Người bậc trên, không dạy vẫn thiện. Người bậc giữa, dạy rồi mới thiện. Người bậc dưới, có dạy cũng không thiện.

* NNC., Thành phố Hồ Chí Minh.

Không dạy vẫn thiện, chẳng phải bậc thánh sao? Dạy rồi mới thiện, chẳng phải người hiền sao? Dạy rồi cũng không thiện, chẳng phải là kẻ ngu sao?”.

Thiệu Khang Tiết nói thêm: “Người tốt làm việc thiện cả ngày vẫn chưa thấy đủ. Kẻ dữ làm việc không thiện trọn ngày cũng chưa thấy đủ”⁴.

Trên đây là một số lời giáo huấn tiêu biểu của Nho giáo. Về Đạo giáo, nội dung quyển *Cảm Ứng Thiên* dạy nhiều về việc hành thiện. Các nhà nghiên cứu chưa thống nhất với nhau về tác giả và niên điểm ra đời quyển kinh này. Người Cao Đài giáo tin rằng, *Cảm Ứng Thiên* do Thái Thượng Đạo Quân (Đạo Tổ) truyền dạy.

Điều 3 trong mười điều của *Cảm Ứng Thiên* dạy về *Tích Thiện* (tích chứa điều lành) có câu: “Ngăn chặn người sắp làm điều ác. Biểu dương người làm điều thiện”⁵.

Điều 4 (*Thiện Báo*) dạy về kết quả tốt đẹp của người hành thiện như sau: “Người thiện về mặt đời thì được mọi người kính trọng, về mặt thiêng liêng vô hình thì được Trời phù hộ, do đó hưởng phúc lộc. Thần linh hộ vệ người thiện nên tà quái không dám đến gần. Kết quả là họ làm gì cũng thành công. Điều quan trọng nữa, người thiện là đã tròn nhân đạo, vì thế có thể hy vọng trở thành Thần Tiên. Điều kiện thành Thiên Tiên là phải làm 1.300 điều thiện và điều kiện thành Địa Tiên là phải làm 300 điều thiện”⁶.

Trong kho tàng kinh điển đồ sộ của Phật giáo, có *Kinh Pháp Cú* chép lại lời Phật Tổ dạy (giống như cách môn đệ Không Tử kết tập quyển *Lược Ngữ*). *Kinh Pháp Cú* (phẩm XIV, mục 183) chép: “Các việc ác chớ làm, các việc thiện hãy vâng lời mà làm theo”⁷.

2. Cao Đài giáo dạy về chữ Thiện

Tu thân là sửa con người từ chỗ chưa trọn tốt lành trở nên thật tốt lành. Muốn vậy, phải bắt đầu từ hành thiện. Thiên sư Vạn Hạnh dạy: “Những việc hành thiện trong vòng đạo đức là những phương tiện tối cần để đưa người tu hành đến nơi chí thiện, chí mỹ”⁸.

Người hành thiện ví như kẻ biết đầu tư một cách an toàn vững chắc vào Ngân hàng Thượng giới. Do vậy, Đại Tiên Lê Văn Duyệt dạy: “Trời Phật Tiên Thánh là đáng cảm cân công bằng, tỷ như một chủ nhà băng. Còn con người làm lành làm ác ví như khách hàng đối với nhà băng. Hễ

gởi tiền vào nhiều được lãnh ra nhiều, gởi ít thì lãnh ra ít. Nhược bằng vay nợ nhà băng thì phải bị trừ lương hoặc là trát tòa tố tụng”⁹.

Tín đồ Cao Đài giáo tu hành tại gia có một pháp môn căn bản là hành thiện, nhưng thực hiện như thế nào? Như Ý Đạo Toàn Chơn Nhơn dạy:

“Thương người như thể thương ta
Kính người như thể mẹ cha ông bà
Đó là tu tại gia hành thiện
Khỏi trèo non vượt biển đó đây
Đôi dòng nhấn gởi ai ai
Chữ tu là vậy hằng ngày nhớ ghi”¹⁰.

Hành thiện là hành vi có ý thức, thực hành nghiêm ngặt suốt đời, như vậy mới gọi là tu thân. Đông Phương Chương Quán dạy:

“Người giác ngộ bảo tồn danh giá
Không gây điều nhân quả tội tình
Trọn đời trong kiếp phù sinh
Tu thân hành thiện giữ gìn không lợi”¹¹.

Hành thiện đối với người tu hành Cao Đài giáo quan trọng và cần thiết vô cùng. Do đó, bước vào cửa đạo, ai cũng tập hành thiện. Thế nhưng, hãy coi chừng, mình thật sự có hành thiện không?

Người thật tâm tu hành cần luôn tỉnh táo xét nét bản thân xem mình hành thiện với cái tâm như thế nào? thật sự do động cơ nào thúc đẩy? Họ nên nhận thức rõ như thế để hành thiện một cách chân thật chứ không mượn hình thức bề ngoài, làm lành giả dối nhằm đạt được mục đích ích kỷ, thậm chí riêng tư.

Bồ tát Quan Âm cảnh báo người tu hành Cao Đài giáo: “Vẫn biết rằng trong cửa thiện, người người đã góp công góp ý vào việc thiện. Nhưng hãy xét lại mình có được trọn vẹn với hai chữ vô tư chưa? Hay còn hẹp hòi, hay còn chấp nhứt, hay còn vị kỷ? Hoặc thiếu tình thương, hoặc làm để được tiếng đời ca tụng rằng mình là bậc hiền nhân quân tử? Xem lại mình có thật tâm bảo vệ và nuôi dưỡng sự hành thiện cho đến nơi đến chốn cùng chăng?”¹²./.

CHÚ THÍCH:

- 1 Quân tử cư kỳ thất, xuất kỳ ngôn thiện, tắc thiên lý chi ngoại ứng chi, huồng kỳ nhĩ giả hồ. Cư kỳ thất, xuất kỳ ngôn bất thiện, tắc thiên lý chi ngoại vi chi, huồng kỳ nhĩ giả hồ (君子居其室, 出其言善, 則千里之外應之, 況其邇者乎. 居其室, 出其言不善, 則千里之外違之, 況其邇者乎).
- 2 Kiến thiện như bắt cập, kiến bất thiện như thám thang (見善如不及, 見不善如探湯).
- 3 Vật dĩ ác tiểu nhi vi chi, vật dĩ thiện tiểu nhi bất vi (勿以惡小而為之, 勿以善小而不為).
- 4 Thượng phẩm chi nhân, bất giáo nhi thiện. Trung phẩm chi nhân, giáo nhi hậu thiện. Hạ phẩm chi nhân, giáo diệc bất thiện. Bất giáo nhi thiện, phi thánh nhi hà? Giáo nhi hậu thiện, phi hiền nhi hà? Giáo diệc bất thiện, phi ngu nhi hà? (...) Truyền hữu chi viết: Cát nhân vi thiện, duy nhật bất túc. Hung nhân vi bất thiện diệc duy nhật bất túc (上品之人, 不教而善. 中品之人, 教而後善. 下品之人, 教亦不善. 不教而善, 非聖而何? 教而後善, 非賢而何? 教亦不善, 非愚而何? (...) 傳有之曰: 吉人為善, 惟日不足. 凶人為不善, 亦惟日不足).
- 5 Át ác dương thiện (遏惡揚善). Lê Anh Minh (2009), *Thiện Thư*, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội: 73, 79.
- 6 Lê Anh Minh (2009), *Thiện Thư*, sdd: 82.
- 7 Chư ác mạc tác, chúng thiện phụng hành (諸惡莫作, 眾善奉行).
- 8 Minh Lý Thánh Hội, ngày 8 tháng 4 năm Canh Tuất (12/5/1970).
- 9 Cơ quan Phổ thông Giáo lý Cao Đài giáo Việt Nam, ngày 29 tháng 7 năm Mậu Thân (21/9/1968).
- 10 Vĩnh Nguyên Tự, ngày 21 tháng 6 năm Kỷ Dậu (03/8/1969).
- 11 Trúc Lâm Thiền Điện, ngày 18 tháng 7 năm Kỷ Dậu (30/8/1969).
- 12 Hoa Linh Nguyệt Điện, ngày 14 tháng 8 năm Đinh Mùi (17/9/1967).

Abstract**THE TERM “GOOD” IN THREE RELIGIONS AND CAODAIISM**

Any true religion also guides how people do good and avoid evil, i.e. teaching people self-improve morally and create happiness. The term “good” is various in religions, so a dissection will need long-term research projects. This article indicated generally some perspective of the term “good” to reflect an ancient theme, but it is never outdated, especially in the global social reality today with evils happening as becoming increasingly fierce, diverse, and wide.

Keywords: The term “good”, three religions, Caodaism.